

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum 4 september 2019
Betreft Dierenwelzijn tijdens de hitteperiode

Ons kenmerk
DGA-DAD / 19199704

Uw kenmerk
2019Z15359
2019Z15413
2019Z15428

Geachte Voorzitter,

Bijlage(n)
3

Deze zomer was voor het tweede achtereenvolgende jaar sprake van extreem heet weer in Nederland, met temperaturen die stegen tot boven de 40 graden. Van 23 juli tot en met 28 juli jl. gaf het KNMI code oranje af en het nationaal hittesterecord werd na 75 jaar verbroken. We zullen in de toekomst vaker te maken krijgen met extreem warme periodes en ik vind het belangrijk dat we hier goed op voorbereid zijn.

Maatregelen genomen door veehouders, vervoerders en slachthuizen

De meeste veehouders, vervoerders en slachthuizen hebben in deze hete periode extra maatregelen genomen om dieren tegen de warmte te beschermen, zoals het koelen van stallen met water, het plaatsen van extra ventilatoren of nevelkoelinstallaties, extra drinkwater en weiden op koelere uren van de dag. De meeste slachthuizen en vervoerders hebben maatregelen genomen conform hun sectorprotocollen uit het Nationaal plan voor transport bij extreme temperaturen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) bood de slachthuizen tijdens extreem warme dagen de mogelijkheid om vroeger te beginnen met het slachten, waardoor transport tijdens de heetste periode van de dag vermeden kon worden. Verschillende slachthuizen hebben daarnaast middagshifts laten vervallen en op zaterdagochtend geslacht. De NVWA onderzoekt met enkele grote slachthuizen en de Stichting Kwaliteitskeuring Dierlijke Sector (KDS) het volledig overschakelen op een tropenrooster gedurende een aantal zomerweken.

De NVWA heeft tijdens deze periode extra mensen ingezet voor het verwerken van meldingen en voor het uitvoeren van controles op de weg, bij verzamelplaatsen en in slachthuizen.

Incidenten

Ondanks de genomen maatregelen hebben zowel in stallen als tijdens transporten van dieren incidenten plaatsgevonden. Zo zijn er op een aantal varkens- en pluimveehouderijen ventilatiesystemen uitgevallen waardoor in combinatie met de extreme hitte dieren zijn overleden. Op slachthuizen zijn situaties aangetroffen waarbij in twee gevallen 30 tot 40 procent van de dieren (pluimvee) bij aanvoer

dood waren. Bij 1 pluimveeslachthuis was er na aankomst sprake van hoge sterfte in de aanvoerhal, waarbij in een aantal kratten tot 90% dood aangevoerde kuikens aanwezig waren. De NVWA is opgetreden en in het laatste geval heeft de NVWA 5 rapporten van bevindingen opgemaakt op het betreffende slachthuis. Deze rapporten van bevindingen kunnen leiden tot een bestuurlijke boete. Tevens moest het slachthuis een plan van aanpak maken, om de volgende dagen te mogen slachten. Op het moment zelf zijn onder druk van de NVWA maatregelen genomen om het welzijn van de dieren zo snel mogelijk te verbeteren. Dat deze situaties zijn voorgekomen vind ik niet acceptabel.

35 graden

Ook zijn er enkele transporten geweest waarbij er gereden werd boven de afgesproken temperatuur van 35 graden. Het betrof hier zowel binnenlandse als internationale transporten.

Wettelijke grens

Dit betekent dat de vrijwillige afspraak uit het Nationaal plan om bij 35 graden of meer geen dieren meer te vervoeren niet door iedereen wordt nagekomen. Tevens zijn nog steeds niet alle sectoren bij het Nationaal plan aangesloten. Omdat ik vind dat er bij een temperatuur van 35 graden of meer geen dieren mogen worden vervoerd, zal ik deze grens wettelijk laten vastleggen voor transporten die uitsluitend op Nederlands grondgebied plaatsvinden. Het vastleggen van deze temperatuur neemt niet weg dat dieren alsnog hittestress door de warmte kunnen ervaren bij temperaturen onder de 35 graden. Daarom zal de NVWA blijven controleren op hittestress bij dieren zullen zij ook bij buitentemperaturen onder de 35 graden handhaven, als het dierenwelzijn in het geding is.

Lange afstandstransporten en de oproep van de Europese Commissie

Tijdens de Landbouw- en Visserijraad van 15 juli jl. heb ik me positief uitgesproken over de oproep van de Europese Commissie om geen lange afstandstransporten uit te voeren als de voorspelde buitentemperatuur onderweg boven de 30 graden uitkomt. Daarbij heb ik aangegeven dat ik graag zie dat dit dan ook wordt vastgelegd in de transportverordening, omdat ik het belangrijk vindt dat daar een wettelijke basis voor is.

Ik zal uw Kamer informeren over de manier waarop ik deze oproep van de commissie uit wil werken, waarbij ik ook wil kijken naar de consequenties voor de Nederlandse situatie. Daarbij betrek ik hoe andere Europese landen dit organiseren.

Kamervragen

Met deze brief stuur ik u ook de antwoorden op de vragen van het lid Ouwehand (PvdD) over stilleggen van diertransporten tijdens de hittegolf (2019Z15359, ingezonden 24 juli 2019), over het niet naleven van het hitteprotocol voor dierentransporten door de veehouderij (2019Z15413, ingezonden 26 juli 2019) en over duizenden jonge varkens en kippen die in hun stal zijn gestorven door de

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

hitte en de afhankelijkheid van de brandweer om oververhitting van stallen te voorkomen (2019Z15428, ingezonden 29 juli 2019), waarvan de laatste set mede namens de minister van Justitie en Veiligheid.

Ons kenmerk
DGA-DAD / 19199704

Carola Schouten
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit